

Světlo svítí ve tmě

4. A 5. STOLETÍ – OBDOBÍ KOMPROMISŮ V CÍRKVI

Texty na tento týden

J 8,44; Př 23,23; Sk 20,26–32; 2Te 2,7–12; Ž 119,105.116.130.133.160; Př 16,25; 2K 4,3–6

Základní verš

„Ježíš jim řekl: „Ještě jen na malou chvíli je světlo mezi vámi. Dokud máte světlo, neustávejte v cestě, aby vás nepřekvapila tma; kdo chodí ve tmě, neví, kam jde.““ (J 12,35)

Ve Zjevení je ďábel zobrazen jako drak a had (Zj 12,9). Je drakem, protože touží zničit Boží lid, a hadem, protože používá své mazané lži, aby všechny oklamal. V letech následujících po Kristově smrti byly tisíce věřících vystaveny nesmírnému utrpení. Byli mučeni, házeni lvům, upalováni na hranicích a jinak týráni – a to vše jen proto, že odmítali uctívat „božstva“ císařského Říma. Navzdory tomuto krutému zacházení mnozí zůstali věrní, evangelium se nadále šířilo a církev rostla.

Když to satan viděl, změnil svou strategii. Do církve přicházelo mnoho pohanů, ale mnozí z nich bez důkladného poučení o biblické pravdě. Tak se stalo, že se do církve dostaly nesprávné myšlenky. Pravdy Písma se promíchaly s pohanskými zvyky. Čtvrté a páté století bylo obdobím kompromisů, kdy církevní představitelé propojovali pohanské praktiky s křesťanským učením.

Ale i v těch nejtěžších časech byl Bůh neustále se svým lidem. Věřící nacházeli Ježíše, „cestu, pravdu a život“, a v moci Ducha svatého stáli pevně, dokonce i tváří v tvář obrovskému tlaku a pokušení vzdát se svého přesvědčení. Zůstali věrní Boží vůli zjevené v Písmu a neochvějně stáli za pravdou jeho slova, bez ohledu na tlak, který byl na ně vyvíjen, ať už otevřeně, nebo skrytě.

Osnova lekce

Tato lekce je inspirována zkušeností křesťanů 4. a 5. století, kdy už církev nečelila tolika nebezpečím „zvenčí“, ale spíše „zevnitř“. Zaměříme se na to, jak Ježíš, ale i apoštolové připravovali další generace na nebezpečí odklonu od Boží pravdy, což je jedna z nebezpečných taktik Božího nepřítel.

- J 8,43.44: Lež a klam jako satanův nástroj k odvedení od Krista (neděle)
- Sk 20,26–32: Draví vlci – nebezpečí „zevnitř“ církve (pondělí)
- J 17,15–17; Sk 20,32: Boží slovo – ochrana před bludy (úterý)
- Př 16,25; Sd 21,25 a Iz 53,6: Vlastní názor nebo svědectví Písma (středa)
- 2K 4,3–6: Naše oslabená mysl a jistota Boží pravdy (čtvrtek)

KOMPROMISY – SATANOVA LSTIVÁ STRATEGIE

Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otcí než skrze mne. (J 14,6)

⁴³Proč mou řeč nechápete? Proto, že nemůžete snést mé slovo. ⁴⁴Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. (J 8,43.44)

Osobní studium

Jaký kontrast mezi Ježíšovým a satanovým charakterem najdeme v úvodních textech (J 14,6 a 8,43.44)?

Ježíšova slova jsou pravda, protože on je autorem, původcem pravdy. Pravda vychází ze srdce moudrého, milujícího a vševedoucího Boha. On je základem reality a vši pravdy.

Naproti tomu satan je lhář a otec lži. Je připraven použít lži, podvody, dezinformace a překrucování pravdy, aby svedl Boží lid a způsobil jeho pád. Tak oklamal i Evu a Adama v Edenu. Překrucoval pravdu, vytvářel pochybnosti a popíral to, co řekl Bůh. Satanův výrok „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4) byl v jasném rozporu s tím, co o jedení ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého řekl Bůh. Během staletí používá satan stejnou strategii: podkopává důvěru v Boží slovo, odporuje zjevené Boží vůli, překrucuje Písmo a nesprávně cituje Bibli, je-li to v jeho prospěch.

Jakou podobnost nacházíme v těchto biblických pasážích týkajících se pravdy Božího slova? Jaké je jejich hlavní poselství?

Př 23,23

J 17,17

J 8,32

„Satan dobře věděl, že Písmo lidem umožní odhalit jeho podvody a postavit se mu na odpor. Vždyť i Spasitel světa odrážel jeho útoky slovy Písma. Proti každému útoku Kristus nastavil štít věčné pravdy; bránil se slovy: ‚Je psáno.‘ Proti každému návrhu protivníka postavil Kristus moudrost a sílu Božího slova. Aby tedy satan udržel svou nadvládu nad lidmi a utvrdil moc papežského uchvatitele, musel lidi udržovat v neznalosti Písma. Bible vyvyšuje Boha a vymezuje lidem jejich místo, proto musí být jeho svaté pravdy utajeny a potlačeny.

Tento způsob argumentace přijala i Římská církev. Po staletí bránila rozšiřování Bible; zakazovala lidem Bibli číst, nebo ji dokonce mít doma. Bezzásadoví kněží a preláti svými výklady biblického učení sledovali jediný cíl: podpořit vlastní domnělá práva. Tak se papež stal téměř všeobecně uznávaným zástupcem Boha na zemi a osoboval si moc nad církví i státem.“ (GC 51; VDV 38)

Aplikace

Jakými způsoby se dnes satan pokouší překroutit nebo nesprávně vyložit Boží slovo?

DRAVÍ VLCI

²⁶Proto vám v tento den prohlašuji před Bohem, že mou vinou nikdo nezahyne, ²⁷neboť jsem vám oznámil celou Boží vůli a nic jsem nezamlčel. ²⁸Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna. ²⁹Vím, že po mém odchodu přijdou mezi vás draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo. ³⁰I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu. ³¹Buďte proto bdělí a pamatujte, že jsem se slzami v očích po tři roky ve dne v noci každému z vás neustále ukazoval cestu. ³²Nyní vás svěřuji Bohu a slovu jeho milosti, které má moc vás proměnit a dát vám podíl mezi všemi, kdo jsou posvěceni. (Sk 20,26–32)

Osobní studium

Jaká konkrétní varování dal v úvodních verších apoštol Pavel církevním představitelům v Efezu v souvislosti s přicházejícím odpadlictvím (Sk 20,26–32)?

Cílem Pavlovy rady bylo připravit církev na přicházející události. V těchto pasážích popisuje velké obavy, které cítí. Apoštola znepokojuje, že mezi věřící vniknou „draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo“ (Sk 20,29). Jinými slovy, věřící budou čelit silnému pronásledování, které bude působit zevnitř církve. Své obavy vyjádřil apoštol slovy: „I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu“ (Sk 20,30).

Do církve se skutečně vkradly bludné nauky. Nepravdivé doktríny nahradily věčné pravdy a v církvi začaly převládat pohan-ské praktiky. Ve čtvrtém a pátém století se do křesťanské církve nenápadně vplížily kompromisy, pravděpodobně omlouvané odstraněním překážek pro rozvoj misie. Výsled-

kem však byl nebezpečný odklon od pravdy Božího slova.

Přečti si 2Te 2,7–12. Jak apoštol Pavel popisuje blížící se odpadnutí? Jak se projeví?

Pavlova slova, že „ta nepravost již působí“ (2Te 2,7), jsou velmi důležitá. Dokonce i v Pavlově době totiž docházelo k postupnému odklonu od pravdy Božího slova, pokud šlo o poslušnost Božího zákona. Toto postupné odpadnutí pokračovalo i v pozdějších stolecích.

V protikladu k ustanovením druhého přikázání se součástí křesťanského uctívání staly modly. Po tisíciletí byly modly v popředí všech pohanských náboženství. Aby bylo křesťanství přijatelnější pro pohany přicházející do křesťanské církve, byla pohanská božstva postupně přijata v církvi prostřednictvím jejich transformace na takzvané „svaté“. Neděle, den uctívání boha slunce, byla postupně přijata za den křesťanské bohoslužby pod záminkou připomínání si Ježíšova zmrtvýchvstání. Tento falešný den odpočinku, který nemá v Písmu oporu, převládá i v současnosti.

Aplikace

Jaké kompromisy se dnes stávají součástí života církve? Jaké kompromisy jsi v pokušení dělat ty sám? Proč je nebezpečné míchat pravdu a blud?

BOŽÍ SLOVO JAKO PRAVDA

¹⁵Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého. ¹⁶Nejsou ze světa, jako ani já nejsm ze světa. ¹⁷Posvěť je pravdou; tvoje slovo je pravda. (J 17,15–17)

Nyní vás svěťuji Bohu a slovu jeho milosti, které má moc vás proměnit a dát vám podíl mezi všemi, kdo jsou posvěceni. (Sk 20,32)

Osobní studium

Porovnej úvodní texty (J 17,15–17; Sk 20,32). Co říkají Ježíš a apoštol Pavel v souvislosti s naší ochranou před satanovými podvody?

Bible je neomylným zjevením Boží vůle. Představuje nebeský plán na záchranu lidstva. Pavel na jiném místě píše: „Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti...“ (2Tm 3,16). To znamená, že celá Bible „pochází z Božího Ducha“. Nejen některé části anebo některé části více než jiné. Celou Bibli musíme přijímat jako Boží slovo. V opačném případě se doširoka otevírají dveře pro lži a podvody, které nás odvádějí od Boha.

Bible jasně odhaluje nekonečnou Boží lásku v kontextu velkého sporu. Odhaluje také satanské bludy a podvody. Dábel nenávidí Boží slovo a během staletí se ze všech sil snaží zničit jeho vliv.

Vždyť co bychom věděli o plánu spasení bez Bible? Pochopili bychom něco o Ježíšově narození, životě, učení a o jeho službě? Byli bychom bez Písma schopni pochopit hloubku Kristovy oběti, slávu jeho zmrt-

výchvstání, sílu jeho přímelné služby a majestát jeho návratu?

Všechny klíčové pravdy týkající se spasení nám zjevuje, připomíná a zdůrazňuje Boží slovo. Jen ono musí být základní normou a rozhodujícím kritériem pro pochopení celé Boží pravdy.

Proto musíme bojovat proti všem možným pokusům podkopat autoritu Písma. Nebezpečné jsou i postoje těch, kteří sice slovy vyznávají velkou lásku k Bibli, ale zároveň vyvolávají pochybnosti o její inspiraci a původu. Je tragické, že pod vlivem současného myšlení se mnozí teologové a křesťané natolik zaměřují na lidskou stránku Písma, že Bible se v jejich očích stává téměř výlučně lidským slovem a ztrácí svůj Božský původ a autoritu. Tvrdí, že Bible je dílem králů, pastevců, rybářů, kněží, básníků a dalších, kteří vyjadřovali své chápání a představy o Bohu, přírodě a skutečnosti nejlépe, jak to ve své době dokázali.

Opravdu to tak bylo? Pokud by to byla pravda, proč bychom se my, kteří žijeme ve 21. století, měli vůbec zajímat o to, co si tito lidé mysleli? A už vůbec nedává smysl, proč by se právě jejich myšlenky měly stát základem naší naděje na věčnost.

Aplikace

Přečti si verše Ž 119,105.116.130.133.160. Co říká žalmista o významu Božího slova v plánu spasení? Jak tyto texty formují náš pohled na Písmo?

LIDSKÉ NÁZORY A AUTORITA PÍSMO

Někdy se člověku zdá cesta přímá, ale nakonec přivede k smrti. (Př 16,25)

V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za správné. (Sd 21,25)

Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. (Iz 53,6)

Osobní studium

Duch svatý působí na naše myšlení. Vybízí nás, abychom přemýšleli o věcech kolem nás. Jak někdo výstižně řekl: „Křesťané ne vypínají svůj mozek při vstupu do kostela.“ K objevení Boží pravdy zjevené v Bibli však samotná genialita lidského uvažování nestačí. Pravda není otázkou názoru. Je to Boží zjevení.

Co prozrazují úvodní texty (Př 16,25; Sd 21,25 a Iz 53,6) o lstivé satanově strategii?

Jedním z neúčinnějších ďáblových podvodů je vést nás k přesvědčení, že lidský rozum sám stačí k pochopení Boží vůle i bez pomoci Ducha svatého a poučení Božím slovem. Může se stát, že určitý pohled na svět se nám (nebo dokonce celé společnosti) bude zdát správný, ale v Božích očích může být naprosto nepřijatelný.

Před pár lety jsme se s manželkou rozhodli, že si odpoledne uděláme výlet do lesa nedaleko hotelu, ve kterém jsme byli ubytováni. Většinou se poměrně dobře orientuji,

a i po asi dvouhodinové procházce různými lesními stezkami jsem si byl docela jistý, že cestu zpět poměrně snadno najdu. Brzy jsem však zjistil, že jsme se v lese beznadějně ztratili. Slunce začalo zapadat a já se bál nejhoršího. Měli jsme velké štěstí, že jsme potkali další turisty, kteří cestu znali a nasměrovali nás. Byli jsme nejméně osm kilometrů od hotelu, ale naštěstí poblíž hlavní cesty. Jelikož jejich auto bylo zaparkováno nedaleko, nabídli nám odvoz do našeho hotelu. Objevit někoho, kdo znal cestu a pomohl nám dostat se do našeho cíle, bylo pro nás přímo životně důležité.

Bůh nás nenechal na naší životní pouti samotné. Duch svatý usměrňuje náš pohled na Písmo, které nás vede domů. Pravda a lež, správné a nesprávné, dobro a zlo – to můžeme správně pochopit pouze ve světle Božího slova. To, co odporuje Bohu a jeho Slovu, je omyl a blud. Taková cesta je vždy nebezpečná. A naopak, to, co je v souladu s Bohem, je pravda a dobro. Je důležité, abychom Boží slovo přijímali jako konečného arbitra ve věcech pravdy a morálky.

Aplikace

Proč lidská mysl není schopna objevit Boží pravdu bez pomoci Ducha svatého? Jaký je podle tebe vztah mezi lidským přemýšlením a Božím zjevením? Jak nám náš rozum pomáhá pochopit Boží zjevení? Vzpomeňte si například na proroctví v knize Daniel 2. kapitole, které pokrývá světové dějiny od dob Babylóna až po budoucnost. Jaký vliv má takové proroctví na naše uvažování?

BOJ O MYSL ČLOVĚKA

³Je-li přesto naše evangelium zahaleno, je zahaleno těm, kteří spějí k záhubě. *‘Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nezvešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím. Vždyť nezvěstujeme sami sebe, nýbrž Krista Ježíše jako Pána, a sebe jen jako vaše služebníky pro Ježíše. Neboť Bůh, který řekl „ze tmy ať zazáří světlo“, osvitil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. (2K 4,3–6)*

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (2K 4,3–6). Jak rozumíš tomu, že „bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl...“ (2K 4,4)? V čem je jejich mysl oslepena? Co je opakem slepoty? Jak se to může stát?

Řecké slovo pro „mysl“ v této pasáži je *noéma*. Doslova to znamená naše vnímání nebo mentální schopnosti. „Boj mezi Kristem a satanem je bojem o mysl lidí (Ř 7,23.25; 12,2; 2K 3,14; 11,3; Fp 2,5; 4,7.8). Satanovým hlavním cílem je zaslepit nebo zatemnit lidskou mysl. Dělá to tak, že člověka odvádí od studia Božího slova. Narušuje schopnost mysli tím, že ji zahlcuje a zcela zaměstnává věcmi tohoto života a vede ji k pýše a vyvyšování sebe.“ (6BC 854)

Nedostatek poznání u těch, kteří budou ztraceni, nespočívá v tom, že by nemohli vědět. Vzniká proto, že nechtějí vědět. Měli mnoho příležitostí poznat pravdu, ale roz-

hodli se nevěřit a satan jim zaslepil oči. Satanovo království je královstvím temnoty. „Evangelium je jediný způsob, jak odhalit satanovy nekalé plány a podvody. Jen díky evangeliu mohou lidé spatřit cestu z temnoty do světla.“ (6BC 854) Podstatou novozákonního poselství je život, smrt a vzkříšení Ježíše Krista. On je jádrem evangelia a ústředním bodem Písma. Celá Bible o něm svědčí (J 5,39).

Jak verše J 1,4.5.9.14 popisují Ježíše?

Během prvních staletí křesťanské církve byli věřící zcela oddáni Kristu jako tomu, který byl světlem v jejich temnotě. Byli vykoupeni jeho milostí, proměnění jeho mocí a motivováni jeho láskou. Ani smrt nemohla zlomit jejich pouto věrnosti Kristu. Díky světlu evangelia rozpoznali ďáblovy podvody. Kristus měl vždy muže a ženy, kteří se z jeho milosti odvážně postavili za jeho pravdu. V prvních staletích zazářilo v temnotě světlo Kristovy lásky, milosti a pravdy.

Aplikace

Co ti pomáhá mít mysl otevřenou pro pravdy evangelia?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Stejná nenávisť a odpor vůči pravdě naplňují Boží nepřátele v každé době a také od Božích služebníků se vyžaduje stejná bdělost a věrnost. Slova, která Ježíš Kristus řekl prvním učedníkům, platí i jeho následovníkům na konci času: ‚Co vám říkám, říkám všem: Bděte!‘ (Mk 13,37)“ (GC 56.57; VDV 41)

V mnoha částech světa, zejména tam, kde mají lidé volný přístup k Bibli, používá satan k oslabení jejího vlivu jiné prostředky. Jedním z velmi účinných způsobů jsou různá vědecká pojednání či studie, které zastávají postoje podkopávající důvěru v Boží slovo. Uvedme alespoň jeden příklad. Přestože kniha Daniel sama sebe datuje do období více než pět set let před Kristem, mnozí bibličtí učenci ji datují do poloviny druhého století před Kristem. Tvrdí, že musela být napsána právě v této době, jinak by prorok přesně předpovídal budoucnost, což je nemožné. Proto tvrdí, že kniha Daniel nebyla napsána tehdy, když to sama říká, ale až o několik století později. Naneštěstí je tato lež o Bibli jen jednou z mnoha, které se nám současná věda snaží podsouvat. Žel mnozí lidé tuto lež přijímají, protože s ní přicházejí „bibličtí učenci“. Není divu, že nás Pavel varuje: „Všecko zkoumejte, dobrého se držte“ (1Te 5,21).

Otázky k rozhovoru

1. *Prohlédněte si citát z části na úterý a pak si položte otázku: Jaké podobné metody k podkopání autority Písma používá satan dnes?*
2. *Co nám může nejvíce pomoci, abychom Boží slovo vykládali správně?*
3. *Satanovou největší snahou ve velkém sporu mezi dobrem a zlem je znevážit Boží charakter a představit Boha jako autoritářského, nelítostného tyrana. Jaké nástroje přitom ďábel používá? Jaká je Boží odpověď na jeho lži?*
4. *Apoštol Petr tvrdí, že nikdy „nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle“ (2Pt 1,21). Jak si můžeme být jisti, že nepřekrucujeme význam Písma, abychom dosáhli svých vlastních cílů? Proč je toto pokušení větší, než si uvědomujeme? Proč se musíme chránit před takovým jednáním? A jak se proti tomuto pokušení můžeme bránit?*